

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 28Co/106/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2123205447
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 04. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Tischlerová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2026:2123205447.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Tischlerovej a členov senátu Mgr. Lucie Mizerovej a JUDr. Petra Dumana, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.X.XXXX, bytom C. XXX, D., zastúpeného: VESTENICKÁ & BD advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Ševčenkova 5, Bratislava, IČO: 50 217 020, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Račianska 71, Bratislava, IČO: 00166073, o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Trnava zo 7. marca 2025 č. k. 18C/19/2023-178, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie r u š í a vec mu vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalobu zamietol a výrokom II. priznal žalovanej voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 3 ods. 1, 2, § 8 ods. 5 písm. a/, ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“).

3. Vecne dôvodil tým, že žalobou doručenou súdu dňa 12.7.2023 sa žalobca v zmysle následne pripustenej zmeny žaloby domáhal vydania rozhodnutia, ktorým by súd uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 3.571,20 eura s príslušenstvom titulom náhrady majetkovej ujmy a sumu vo výške 30.000 eur s príslušenstvom titulom náhrady nemajetkovej ujmy, a to z dôvodu, že bol v dôsledku výkonu väzby pozbavený osobnej slobody 120 dní, pričom následne bolo voči žalobcovi trestné stíhanie zastavené, pretože skutok nespáchal. Žalovaná so žalobou nesúhlasila a žiadala ju zamietnuť.

4. Súd prvej inštancie uviedol, že v konaní medzi stranami nebolo sporné, že uznesením Okresného súdu Piešťany z 24.9.2021 bol žalobca vzatý do väzby, že uznesením Krajského súdu v Trnave z 18.1.2022 bol prepustený z väzby, že pozbavenie osobnej slobody žalobcu trvalo 120 dní, pričom Okresná prokuratúra Piešťany uznesením z 5.4.2022 zastavila trestné stíhanie obvineného žalobcu, keď vykonaným šetrením nebola preukázaná účasť obvineného žalobcu na spáchanom trestnom čine. Nebolo tiež sporným, že nárok žalobcu bol predbežne prerokovaný u žalovanej, žiadosťou z 22.12.2022, posúdenou žalovanou ako nedôvodnou listom z 15.6.2023. Medzi stranami sporu bolo sporné, či má žalobca nárok na náhradu majetkovej škody v podobe ušlého zisku za obdobie výkonu väzby v sume 3.571,20 eura a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 30.000 eur spôsobené v príčinnej súvislosti so vzatím do väzby. Tiež bolo sporné, či sú splnené predpoklady pre možnosť vzniku zodpovednosti štátu za žalobcom deklarovanú škodu a nemajetkovú ujmu, resp. či sú naplnené okolnosti na strane žalobcu, ktoré vylučujú možnosť priznania náhrady akejkoľvek škody a nemajetkovej ujmy, a teda či v tomto prípade ide alebo nejde o zavinenie väzby samotným poškodeným, t. j. žalobcom.

5. Súd prvej inštancie uviedol, že nie každé rozhodnutie v zmysle ust. § 8 ods. 5 písm. a) až c) zákona č. 514/2003 zakladá nárok na náhradu škody. Zákonnú limitáciu náhrady škody predstavuje § 8 ods. 6 zákona, ktorý limituje použitie odseku 5. Právo na náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy SR totiž nie je absolútne, ale v záujme zaistenia právnej istoty podlieha zákonným obmedzeniam upravujúcim predpoklady na jej uplatnenie. Právo na náhradu škody okrem iného nevznikne aj v prípade, ak si osoba uloženie trestu, ochranného opatrenia alebo väzbu zavinila sama. Ide o obdobu inštitútu spoluzavinenia v zmysle ust. § 441 Občianskeho zákonníka, avšak s tým rozdielom, že zavinenie sa vzťahuje výlučne na dôvody, pre ktoré bola osoba vzatá do väzby. Na naplnenie tohto predpokladu pritom postačuje aj nevedomá nedbanlivosť, spočívajúca v nevedomosti obvineného, že môže svojim konaním spôsobiť určitý následok, hoci to vzhľadom na okolnosti predvídať mohol alebo mal, a to za predpokladu jeho schopnosti rozoznať následok svojho konania a svoje konanie ovládnuť či od neho upustiť. Zavinenie obvineného na vzatí do väzby znamená, že jeho zavinené konanie (aspoň vo forme nevedomej nedbanlivosti) bolo v danom prípade dôvodom na podanie návrhu a vzatie obvineného do väzby. Zavinenie obvineného na vzatí do väzby pritom nemožno stotožňovať so zavinením začatia trestného stíhania v zmysle § 199 Trestného poriadku, prípadne vznesenia obvinenia podľa § 206 Trestného poriadku, pretože skutočnosti odôvodňujúce vzatie obvineného do väzby sú skutkovo odlišné od tých, pre ktoré možno začať trestné stíhanie alebo vzniesť obvinenie. Z tohto hľadiska teda nie je významné, či konanie obvineného vyvolalo podozrenie, že bol spáchaný trestný čin, či skutočne naplnilo znaky skutkovej podstaty trestného činu, pre ktorý bol stíhaný, prípadne či išlo len o priestupok, ale to, či jeho správanie alebo iné relevantné skutočnosti v danom okamihu vyvolávali dôvodnú obavu, zakladajúcu niektorý z dôvodov väzby. Zavinenie obvineného na vzatí do väzby treba zakaždým skúmať z hľadiska dôvodov, pre ktoré bol do väzby vzatý, a to vo vzťahu ku konkrétnym okolnostiam, ktoré súd rozhodujúci o väzbe zvažoval, ktorými sa riadil a v konečnom dôsledku odôvodnil vzatie obvineného do väzby. Platí pritom, že ak bol obvinený vzatý do väzby z viacerých dôvodov, postačuje k záveru, že si väzbu zavinil sám, ak zavinil splnenie aspoň jedného z nich (rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 5Co/161/2013 zo dňa 13.5.2014; sp. zn. 19Co/112/2012 zo dňa 17.7.2014).

6. Základnou otázkou v konaní relevantnou pre posúdenie existencie nároku žalobcu na ním uplatňovanú náhradu škody za rozhodnutie o väzbe bolo, či si žalobca väzbu zavinil sám, a teda, či je naplnená negatívna podmienka uvedená v § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z.z., vylučujúca nárok žalobcu na náhradu škody. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd prvej inštancie k záveru, že žaloba nie je dôvodná, keďže žalobca si väzbu zavinil sám. Zavinenie väzby obvineným znamená, že jeho zavinené konanie vo forme úmyslu alebo nedbanlivosti bolo dôvodom k podaniu a vyhovaniu návrhu na jeho vzatie do väzby. Podľa názoru súdu pritom nejde o to, či konanie žalobcu vyvolalo podozrenie, že bol spáchaný trestný čin a či naplnilo skutkovú podstatu trestného činu, pre ktorý bol stíhaný, ale podstatné je, či jeho správanie bolo dôvodom k obave, že bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti, pre ktorú je stíhaný. Zákon č. 514/2003 Z.z. nevyžaduje pri zavinení väzby v zmysle § 8 ods. 6 písm. a) určitú formu zavinenia, k naplneniu tohto predpokladu tak postačuje aj nevedomá nedbanlivosť. Vzhľadom k tomu, že pred spáchaním uvedeného skutku bol žalobca už súdne trestaný za spáchanie trestnej činnosti násilného charakteru, pričom trestný čin spáchal pod vplyvom návykových a psychotropných látok, tiež bol riešený v priestupkovom konaní za rôzne priestupky, a to i v doprave za jazdu pod vplyvom drog, zároveň žalobca bol v čase zadržania pod vplyvom návykových a psychotropných látok, z čoho vyplýva aj porušenie zákazu užívania omamných a psychotropných látok uloženého trestným rozkazom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 8T/48/2020, tiež bol v čase rozhodovania o väzbe obvinený z trestného činu krivej výpovede a krivej prisahy, súd prvej inštancie mal za to, že žalobca si musel byť vedomý rizika spôsobenia určitého následku, pričom opakovane odmietol i vypovedať. Súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že žalobca si väzbu zavinil sám minimálne v podobe nedbanlivostného zavinenia, a to svojím predchádzajúcim konaním, kedy mal a mohol vedieť, že jeho konaním vyššie popísaným bude naplnený dôvod väzby. Vedomosť rodiny žalobcu a skutočnosť, že vzatie do väzby bolo i pre nich zásahom do ich života, je vo veci irelevantným. Pre súd sú relevantné iba skutočnosti týkajúce sa samotnej osoby žalobcu a jeho zavinenia vo vzťahu k väzobnému stíhaniu. Práve vzhľadom na dovtedajšie konanie samotného žalobcu súd pri rozhodovaní o väzbe návrhu na vzatie do väzby vyhovel. Žalobca si tak väzbu zavinil sám vlastným konaním, resp. opomenutím splnenia zákonných povinností. Súd poukázal na skutočnosť, že situácia by bola iná v prípade, ak by žalobca bol vzatý do väzby iba preventívne (z dôvodu obavy, že bude pokračovať v trestnej činnosti, pôsobiť na svedkov a pod., prípadne, že ujde a bude sa skrývať bez predchádzajúceho

konkrétneho konania žalobcu napr. vzhľadom na vysoký hroziaci trest) bez jeho predchádzajúceho konkrétneho konania, ktoré je základom väzby. V tomto prípade väzba, do ktorej bol vzatý žalobca, bola však väzbou až následného charakteru, t.j. v reakcii na dovtedajšie konanie žalobcu ako obvineného. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že práve zavinené konanie žalobcu (obvineného) bolo v danom prípade dôvodom na podanie návrhu a vzatie obvineného do väzby, keď práve jeho správanie vyvolalo dôvodnú obavu zakladajúcu dôvod väzby. K argumentácii žalobcu (poukazujúc na judikatúru), že nie je možné sa opierať len o samotné dôvody väzby z rozhodnutia o väzbe, súd prvej inštancie uviedol, že skúmal celkové konanie žalobcu ako obvineného v čase predchádzajúcom väzbe, pričom ku svojim záverom dospel po komplexnom posúdení vykonaného dokazovania. Súd sa neuspokojil iba s danosťou zákonného dôvodu väzby v zmysle ustanovenia § 71 Trestného poriadku, ale mal za preukázané konkrétne konanie obvineného, ktorým dal sám žalobca príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom väzby. Súd zdôraznil, že je rozdiel, keď sa osoba berie do väzby z dôvodu preventívneho (bez vlastného zavinenia) a iné, ak príčinou väzby je už doterajšie konanie obvineného/obžalovanej, kedy je väzba priamym následkom práve tohto doterajšieho konania, a kedy si tak väzbu zaviniť obvinený sám, pretože bez daného konania by k väzbe nebolo potrebné pristúpiť.

7. Vzhľadom na naplnenie negatívnej podmienky uvedenej v § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z.z., ktorá vylučuje možnosť priznania náhrady škody za rozhodnutie o väzbe, sa súd prvej inštancie už (z dôvodu hospodárnosti) bližšie nevenoval splneniu ostatných predpokladov na priznanie náhrady škody, ani argumentácii ohľadne jej konkrétnej výšky. Zároveň nevykonal dokazovanie výsluchom svedkov - rodičov žalobcu, keďže by išlo o nevhodný a nadbytočný dôkaz, ktorý by nemohol viesť k inému rozhodnutiu súdu.

8. V časti o trovách konania súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 251, § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), vecne plným procesným úspechom žalovanej.

9. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie žalobca s návrhom na jeho zmenu vyhovením žalobe v celom rozsahu, alternatívne navrhol jeho zrušenie a vrátenie súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Odvolanie odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP a posudzujúc ho podľa obsahu i ust. § 365 ods. 1 písm. b/ CSP. Namietal, že súd založil zamietnutie žaloby výlučne na aplikácii § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z., pričom konštatoval zavinenie žalobcu na vzatí do väzby. Tento právny záver je v rozpore s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu SR, ako aj judikatúrou krajských súdov, ktorá dôrazne rozlišuje medzi dôvodmi na vzatie do väzby a zavinením väzby zo strany obvineného. Súd svojím rozsudkom nesprávne posúdil právnu otázku zavinenia väzby, keď ako zavinenie označil predchádzajúce správanie žalobcu spočívajúce najmä v užívaní omamných látok, priestupkových konaniach a predchádzajúcich odsúdeniach, pričom takéto okolnosti samy osebe nemôžu bez ďalšieho zakladať zavinenie väzby v zmysle § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. Podľa ustálenej judikatúry (rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/150/2023, 7Cdo/122/2021, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/8/2023, rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/122/2023, 2Co/49/2024), zavinenie väzby musí byť priamo spôsobené aktívnym konaním osoby, ktoré by vzbudzovalo dôvodné obavy z marenia trestného stíhania (napr. pokus o útek, zastráňovanie svedkov alebo ovplyvňovanie dôkazov). Takéto konanie musí byť preukázané a nesmie byť len domnienkou založenou na predošlom správaní alebo pasivite obvineného, napr. odmietnutím výpovede. Z uvedeného vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení otázky zavinenia žalobcu na väzbe. Je zásadne nesprávne, ak súd stotožní dôvod väzby podľa Trestného poriadku so zavinením podľa zákona č. 514/2003 Z. z., pretože ide o dve odlišné právne kategórie. Zavinenie podľa § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. vyžaduje, aby obvinený svojím aktívnym konaním objektívne a subjektívne vytvoril podmienky vedúce k jeho vzatiu do väzby. V predmetnej veci takéto aktívne konanie žalobcu preukázané nebolo.

10. Súd prvej inštancie sa vo svojom rozhodnutí úplne vyhol posudzovaniu následkov nezákonnej väzby žalobcu, najmä vo vzťahu k uplatnenej majetkovej a nemajetkovej ujme, pričom ako jediný dôvod svojho postupu uviedol naplnenie negatívnej podmienky podľa § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. Týmto postupom však súd porušil nielen princíp hospodárnosti súdneho konania, ale aj základné princípy predvídateľnosti a právnej istoty. Ak súd dospeje k záveru, že ak zavinenie väzby je právne sporné, je jeho povinnosťou ďalej skúmať splnenie ostatných zákonných predpokladov nároku – teda existenciu samotnej škody a príčinnej súvislosti medzi škodou a rozhodnutím o väzbe. Tým, že súd

uvedené skutkové otázky vôbec neposudzoval a žalobu odmietol bez ďalšieho dokazovania, došlo k zjavnému porušeniu práva žalobcu na spravodlivý súdny proces. Súd nevykonal žiadne z navrhnutých dôkazov, ktoré boli zo strany žalobcu riadne a včas navrhnuté, pričom ich relevancia pre rozhodnutie vo veci bola preukázaná.

11. Žalobca ďalej namietal, že súd porušil jeho právo na spravodlivý proces aj nedostatočným a povrchným odôvodnením rozsudku, porušením princípu prezumpcie nevinoty (keď pri posudzovaní zavinenia väzby zo strany žalobcu neprípustne stotožnil žalobcovu predchádzajúcu trestnú minulosť a jeho životný štýl s aktuálnou dôvodnosťou väzby), ignorovaním tvrdení účastníka konania a povinností súdu, keď sa vôbec nevysporiadal s viacerými zásadnými argumentmi žalobcu, opomenutím princípu proporcionality; nerešpektovaním judikatúry vyšších súdov, ako aj porušením princípu kontradiktórnosti, keď nevykonal navrhnuté dokazovanie, najmä výsluch svedkov, ktorých žalobca navrhoval vypočuť za účelom preukázania existencie a rozsahu spôsobenej ujmy.

12. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu navrhla rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť, pričom sa stotožnila s dôvodmi zamietnutia žaloby súdom prvej inštancie. Vo vzťahu k otázke zavinenia si väzby žalobcom, žalovaná pripomenula, že žalobca bol vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (tzv. preventívna väzba), z čoho vyplýva, že pokus o útek (dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku) či ovplyvňovanie svedkov (dôvod podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku) nebolo a ani nemohlo byť predmetom preukazovania súdom. Súd prvej inštancie konštatoval zavinenie si väzby žalobcom vzhľadom na dovtedajšie konkrétne konanie obvineného, ktorým žalobca dal sám príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom väzby. Žalobcovu aktívne konanie predchádzajúce rozhodnutiu o vzatí do väzby spôsobilo obavu, že obvinený bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti, čím žalobca subjektívne vytvoril podmienky vedúce k jeho vzatiu do väzby, a preto bol do nej vzatý. Súd jasne vymedzil konkrétne aktívne konanie obvineného, ktoré samo osebe a bezprostredne vytvorilo dôvodné obavy vedúce k uvaleniu väzby. Žalovaná tiež poukázala na to, že žalobcom uvádzaný rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24.10.2024, sp. zn. 9Co/122/2023, žalobcom uvedenú citáciu ako ani ostatné žalobcom uvádzané závery v odvolaní, neobsahuje. V súvislosti so zavinením si väzby žalobcom žalovaná poukázala na rozhodnutia, v ktorých konajúci súd považoval predchádzajúce právoplatné odsúdenie poškodeného, prípadne i plynutie skúšobnej doby, za okolnosť vylučujúcu vznik nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe z dôvodu zavinenia väzby poškodeným (rozsudok Krajského súdu v Žiline z 27.9.2018 sp. zn. 10Co/141/2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove z 24.9.2020 č. k. 15Co/3/2020-389, rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 31.10.2019 sp. zn. 3Co/272/2018, rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo 17.7.2014 sp. zn. 19Co/112/2012 (ústavná sťažnosť proti rozsudku bola odmietnutá uznesením Ústavného súdu SR z 31.5.2016, č. k. III. ÚS 339/2016 - 8).

13. Žalovaná tiež zhrnula všetky podstatné skutočnosti, na ktoré v konaní poukázala a ktoré vytvorili dostačujúci podklad pre konštatovanie o zavinení: 1/ trestná minulosť žalobcu; 2/ záznamy v evidencii priestupkov žalobcu; 3/ skutočnosť, že žalobca ako obvinený bol v čase zadržania pod vplyvom návykových a psychotropných látok, z čoho vyplývalo aj porušenie zákazu užívania omamných a psychotropných látok uloženého trestným rozkazom Okresného súdu Piešťany sp. zn. 8T/48/2020, teda podmienčné odsúdenie ako aj uložený zákaz užívania omamných a psychotropných látok nemali na žalobcu ako obvineného výchovný účinok; 4/ skutočnosť, že žalobca bol zadržaný vo vozidle spolu s D. B. a E. F., pričom vzhľadom na nájdené množstvo omamných a psychotropných látok ich musel žalobca aj cítiť a v zmysle výpovede obvineného D. B. v prípravnom konaní sa žalobca spolu s obvineným D. B. snažili rastliny zakryť a vôňu prestriekať deodorantom (žalobca sa teda dobrovoľne nachádzal v motorovom vozidle spolu so značným množstvom omamných a psychotropných látok, o ktorých existencii ako konzument objektívne musel vedieť); 5/ skutočnosť, že žalobca využil svoje právo a v procesnom postavení zadržaného podozrivého ako aj v procesnom postavení obvineného v predmetnej trestnej veci odmietol vypovedať.

14. V čase rozhodovania o väzbe boli splnené všetky materiálne a formálne podmienky pre vydanie rozhodnutia o väzbe, súd rozhodujúci o väzbe žalobcu so zreteľom na osobu žalobcu ako obvineného v predmetnej trestnej veci, ktorý pravidelne užíva drogy, bol za trestnú činnosť násilného charakteru pod vplyvom drog odsúdený aj priestupkovo postihnutý a bol v čase spáchania skutku v skúšobnej dobe právoplatného podmienčného odsúdenia, rozhodol o vzatí žalobcu do väzby, pričom s týmto rozhodnutím sa v plnej miere stotožnil aj Krajský súd v Trnave rozhodujúci o sťažnosti žalobcu podanej

proti rozhodnutiu o väzbe. Žalovaná je presvedčená, že všetky tieto okolnosti dotýkajúce sa žalobcu a trestnej veci, po ich komplexnom posúdení, museli objektívne viesť k jeho vzatiu do väzby.

15. K námietke žalobcu, že súd v konaní nevykonával žiadne z navrhnutých dôkazov, žalovaná uviedla, že keďže došlo k naplneniu negatívnej podmienky v § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z., súd postupoval správne, keď žalobu zamietol a ďalšie skúmanie vzniku škody a nemajetkovej ujmy na strane žalobcu nebolo potrebné a hospodárne v zmysle čl. 17 CSP.

16. Žalobca v replike zopakoval zotrval na podanom odvolaní a dôvodoch v ňom uvedených. Mal za to, že argumentácia žalovanej obsiahnutá v jej vyjadrení je zjavne v rozpore s ustálenou judikatúrou najvyšších súdov a platnou právnou úpravou. Súd prvej inštancie pochybil v právnom posúdení otázky zavinenia väzby, v nedostatočnom odôvodnení, ignorovaní dôkazných návrhov a princípu proporcionality, ako aj v porušení práva žalobcu na spravodlivý proces.

17. Ďalšie vyjadrenia strany v odvolacom konaní nepodali.

18. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom – zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offio na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), a dospel k záveru, že rozsudok je potrebné zrušiť s použitím ust. § 389 ods. 1 písm. c/ CSP a podľa § 391 ods. 1 CSP vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

19. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na uplatnené odvolacie dôvody a na odôvodnenie preskúmaného rozsudku bolo posúdiť, či súd prvej inštancie na základe ním vykonaného dokazovania a realizovaného právneho posúdenia veci rozhodol vecne správne, pokiaľ žalobu žalobcu domáhajúceho sa zaplata náhrady škody a nemajetkovej ujmy spôsobených rozhodnutím o väzbe zamietol, keď dospel k záveru, že žalobca si väzbu zavinil sám.

20. Žalobca podal odvolanie z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ CSP, a teda namietal nesprávne zistenie skutkového stavu súdom prvej inštancie, nesprávne právne posúdenie veci, ako aj nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie, ktorým mu odňal možnosť konať pred súdom.

21. Odvolací súd po preskúmaní veci vyhodnotil ako dôvodnú námietku žalobcu o nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením je omyl súdu pri aplikácii práva na správne zistený skutkový stav. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval na daný prípad.

22. Zo zisteného skutkového stavu, ktorý nebol medzi stranami sporný, vyplýva, že žalobca pred spáchaním skutku, pre ktorý bol vzatý do väzby, bol už súdne trestaný za spáchanie trestnej činnosti násilného charakteru, pričom trestný čin spáchal pod vplyvom návykových a psychotropných látok, tiež bol riešený v priestupkovom konaní za rôzne priestupky, a to i v doprave za jazdu pod vplyvom drog, zároveň žalobca bol v čase zadržania pod vplyvom návykových a psychotropných látok, z čoho vyplynulo i porušenie zákazu užívania omamných a psychotropných látok uloženého trestným rozkazom Okresného súdu Piešťany pod sp. zn. 8T/48/2020, tiež bol v čase rozhodovania o väzbe obvinený z trestného činu krivej výpovede a krivej prisahy, tiež opakovane odmietol vypovedať.

23. Podľa § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z., právo na náhradu škody nevznikne ak si osoba uloženie trestu, ochranného opatrenia alebo väzbu zavinila sama.

24. Ako vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku, súd prvej inštancie svoje zamietavé rozhodnutie založil na právnom závere, že žalovaný si zavinil väzbu zavinil sám minimálne v podobe nedbanlivostného zavinenia, a to svojím predchádzajúcim konaním, kedy mal a mohol vedieť, že jeho konaním vyššie popísaným bude naplnený dôvod väzby. S poukazom na skutkové okolnosti prípadu a ustálenú súdnu prax, sa však s týmto právnym záverom súdu prvej inštancie nie je možné stotožniť. Odvolací súd má naopak za to, že žalovaná v konaní nepreukázala tvrdenia o zavinení väzby samotným žalobcom. Na prijatie záveru o zavinení väzby pritom nestačí len existencia zákonného dôvodu väzby v zmysle príslušného ustanovenia Trestného poriadku (v danom prípade § 71 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku), ale je potrebná prítomnosť konkrétneho konania obvineného, ktorým dal príčinu na uvalenie väzby. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na stále použiteľné stanovisko Najvyššieho súdu ČSSR z 30. novembra 1977, sp. zn. Plsf 3/77 publikovanom v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk vydanéj Najvyšším súdom ČSSR pod R 35/1977 a naň nadväzujúce aktuálne rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, napr. sp. zn. 9Cdo/93/2022, sp. zn. 9Cdo/161/2022, sp. zn. 2Cdo/154/2019, sp. zn. 7Cdo/243/2019, sp. zn. 5Cdo/40/2019). Rozhodovacia prax dovolacieho súdu sa už ustálila v závere, že zavinenie žalobcu na uvalení väzby nemožno vidieť len v tom, že išlo o osobu predtým niekoľkokrát súdne trestanú pre obdobný trestný čin, ak neexistovali žiadne iné objektívne okolnosti spočívajúce v aktívnom konaní či postoji obvineného, ktoré by dali príčinu na jeho vzatie do väzby. Dôvodom na prijatie záveru o zavinení si väzby nie je ani pasivita obvineného v trestnom konaní (spočívajúca vo využití procesného práva nevypovedať), keď túto pasivitu nezhodnotil dovolací súd vo svojej rozhodovacej činnosti ako okolnosť majúcu priamy vplyv na vlastné zavinenie väzby (napr. rozhodnutia sp. zn. 5Cdo/40/2019, sp. zn. 6Cdo/75/2017 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 36/2020).

25. Zákon č. 514/2003 Z.z. zavinenie väzby bližšie nedefinuje, a teda interpretácia a aplikácia ustanovenia § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. je zverená všeobecným súdom. Významovo a dosahom totožné ustanovenie obsahovala aj predchádzajúca právna úprava zodpovednosti štátu za škodu, keď ustanovenie § 5 ods. 2 písm. a) zákona č. 58/1969Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (účinného do 30. júna 2004) dokonca demonštratívne uvádzalo, čo sa považuje za zavinenie poškodeného na uvalení väzby. Aktuálna právna úprava sa nijako od predošlej právnej úpravy neodchýlila (došlo iba k vypusteniu príkladov zavineneho konania), a preto je stále použiteľným stanovisko Najvyššieho súdu ČSSR z 30. novembra 1977, sp. zn. Plsf 3/77, podľa ktorého sa v sporoch o náhradu škody skúma, či ten, na kom bola väzba vykonaná, si ju zavinil sám najmä tým, že pokusom o útek alebo iným svojím konaním dal príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom väzby alebo jej predĺženia (viď. napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Cdo/134/2020 alebo sp. zn. 9Cdo/161/2022). K vylúčeniu nároku na odškodnenie za väzbu totiž nestačí, že tu bol zákonný dôvod väzby v zmysle ustanovení Trestného poriadku alebo jej trvania, ale treba, aby si obvinený sám väzbu zavinil. Zákon predpokladá určité konkrétne konanie obvineného, ktorým dal príčinu na uvalenie väzby. To znamená, že podľa úpravy vzatia do väzby a jej trvania zakotvenej v Trestnom poriadku bude tu zákonný dôvod väzby, a teda skutočnosť, ktorá odôvodňuje obavu, že obvinený napr. ujde alebo že bude pokračovať v trestnej činnosti alebo že bude pôsobiť na svedkov a podobne. Pre vylúčenie nároku na odškodnenie za väzbu by malo však byť preukázané aj určité (iné) konanie obvineného, napr. pôsobenie na znalca, zastráňovanie svedkov, odstraňovanie dôkazov, a podobne, ktorým dal príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom väzby, lebo len v takomto prípade možno hovoriť o tom, že obvinený mal vinu na uvalení väzby. Nemožno preto vidieť zavinenie na vzatí do väzby v predchádzajúcej trestnej činnosti obvineného, keď vzhľadom na osobu páchatela je nebezpečenstvo, že by mohol ujsť alebo sa skrývať, aby sa vyhol trestnému stíhaniu a trestu, a že je to dôvodná obava, že by mohol i naďalej pokračovať v páchaní trestnej činnosti obdobnej povahy, a rovnako tak nepôjde o zavinenie na vzatí do väzby ani vtedy, keď obvinený odmieta vypovedať. Možno síce súhlasiť so žalovanou v tom, že v prípade tzv. preventívnej väzby by aktívne konanie obvineného nemalo spočívať v úteku alebo v pôsobení na svedkov; avšak i v prípade preventívnej väzby je potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu, pričom ale musí existovať konkrétne aktívne konanie obvineného, ktorým dal obvinený príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom väzby. Týmto dôvodom však nemôže byť predchádzajúca trestná minulosť obvineného a ani skutočnosť, že odmieta vypovedať.

26. Poukazy žalovanej (i súdu prvej inštancie) na rozhodnutia prevažne krajských súdov SR boli nenáležité, pretože tieto rozhodnutia nepredstavujú ustálenú súdnu prax. Rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít predstavujú rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, pričom každý

môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ňou (čl. 2 ods. 2 CSP). Ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovisk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax, vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, doposiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovisk vydávaných najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovisk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986 (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/29/2017 z 24. januára 2018, publikované pod č. 71 v Zbierke stanovisk NS a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018).

27. V kontexte vyššie uvedeného odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie právnu otázku zavinenia väzby v zmysle § 8 ods. 6 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z. posúdil v rozpore s ustálenou súdnou praxou, teda odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP bol naplnený. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie s použitím ust. § 389 ods. 1 písm. c/ CSP vrátane závislého výroku III. o náhrade trov konania (§ 379 písm. a/ CSP) zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. V dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci (otázky zavinenia väzby) súd nevykonal dokazovanie potrebné pre rozhodnutie vo veci samej.

28. Povinnosťou súdu prvej inštancie, súc pritom viazaný vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP), bude v konaní pokračovať a o žalobe žalobcu opätovne rozhodnúť, pričom v ďalšom konaní súd prvej inštancie vykoná dokazovanie vo vzťahu k žalobou uplatnenému nároku na náhradu ušlého zisku a nemajetkovej ujmy, následne vyhodnotí vykonané dokazovanie a v nadväznosti na to posúdi predpoklady zodpovednosti štátu (žalovanej) za škodu, zohľadní tiež všetky skutočnosti relevantné z hľadiska ust. § 17 zákona č. 514/2003 Z.z., pričom pri svojom rozhodovaní bude rešpektovať požiadavku prihliadať pri voľnej úvahe aj na porovnateľnosť rozhodnutí v skutkovo obdobných veciach (nález Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 754/2016, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/169/2021 z 31.1.2023). Súd prvej inštancie pri písomnom vyhotovení rozhodnutia bude dbať na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo určité a presvedčivé, s uvedením obsahových náležitostí podľa § 220 ods. 2 CSP, vrátane uvedenia použitých prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal a ako ich vyhodnotil, prípadne prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada aj so špecifickými námietkami strán konania.

29. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie opätovne o náhrade trov prvoinštančného, aj tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

30. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je prípustné dovolanie.